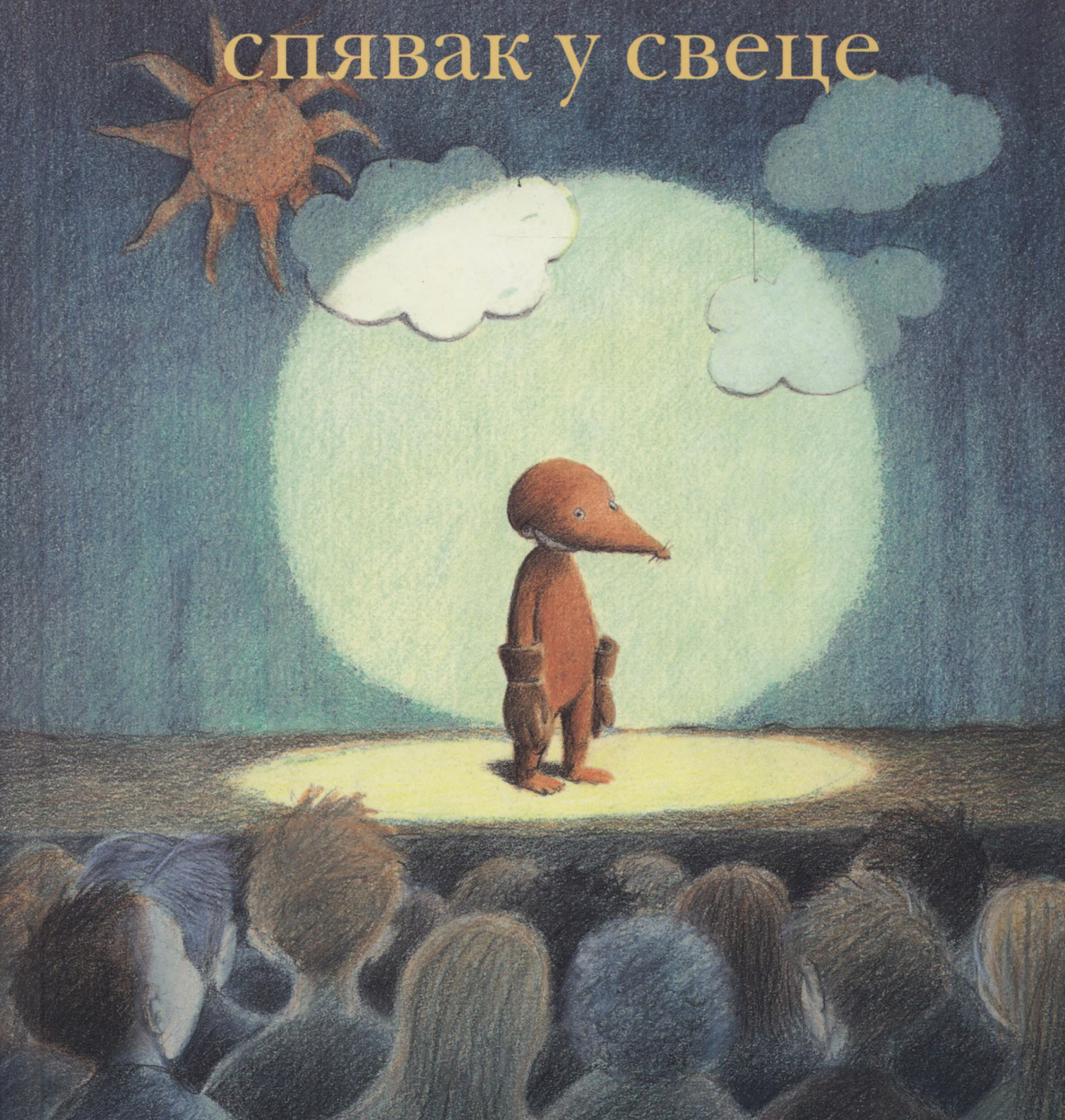

Ульф Нільсан

Эва Эрыксан

Найлепшы спявак у свеце

Ульф Нільсан ~ Эва Эрыксан

Найлепшы спявак у свеце

Пераклад са шведскай

Мінск
Кнігазбор
2014

УДК 821.113.6-93
ББК 84(4 Шве)-44
Н 90

Бібліятэка
Саюза беларускіх пісьменнікаў
“Кнігарня пісьменніка”.
Заснаваная ў 2009 годзе.

Падсерыя “Каляровы ровар”.
Заснаваная ў 2013 годзе.

Выпуск 3

Мастак *Эва Эрыксан*

Пераклад са шведскай
Алесі Башарымавай

Пераклад зроблены паводле выдання:
ULF NILSSON, EVA ERIKSSON «*Ensam mullvad på en scen*»
Bonnier Carlsen Bokförlag, Stockholm, 2012

ISBN 978-985-7089-40-6

© Ulf Nilsson, тэкст, 2012
© Eva Eriksson, ілюстрацыі, 2012
© Bonnier Carlsen Bokförlag, 2012
© Алеся Башарымава, пераклад
на бел. мову, 2014
© Афармленне, выданне на бел.
мове. ПУП “Кнігазбор”, 2014

Мне заўжды падабалася
спяваць малодшаму браціку.
А яму падабалася слухаць.

Спачатку я спяваў
“Дзеда-барадзеда”, а потым
“Саўку ды Грышку”.

Браціку было так весела,
што ён аж падскокваў
у крэсле.

Я захутваўся ў коўдру і прыкідваўся монстрам. Хадзіў вакол і гырчэў. А потым я выглядваў з-пад коўдры і казаў пісклява: “Гэта ўсяго толькі я!” Гэта браціка так смяшыла, што ён ледзьве з крэсла не падаў.

Але больш за ўсё яму падабалася песня, якую я прыдумаў сам. Спецыяльна для яго:

*Мой брацік – мілы маленькі цяльпук,
Цмок – і піп – і ПУК!!!*

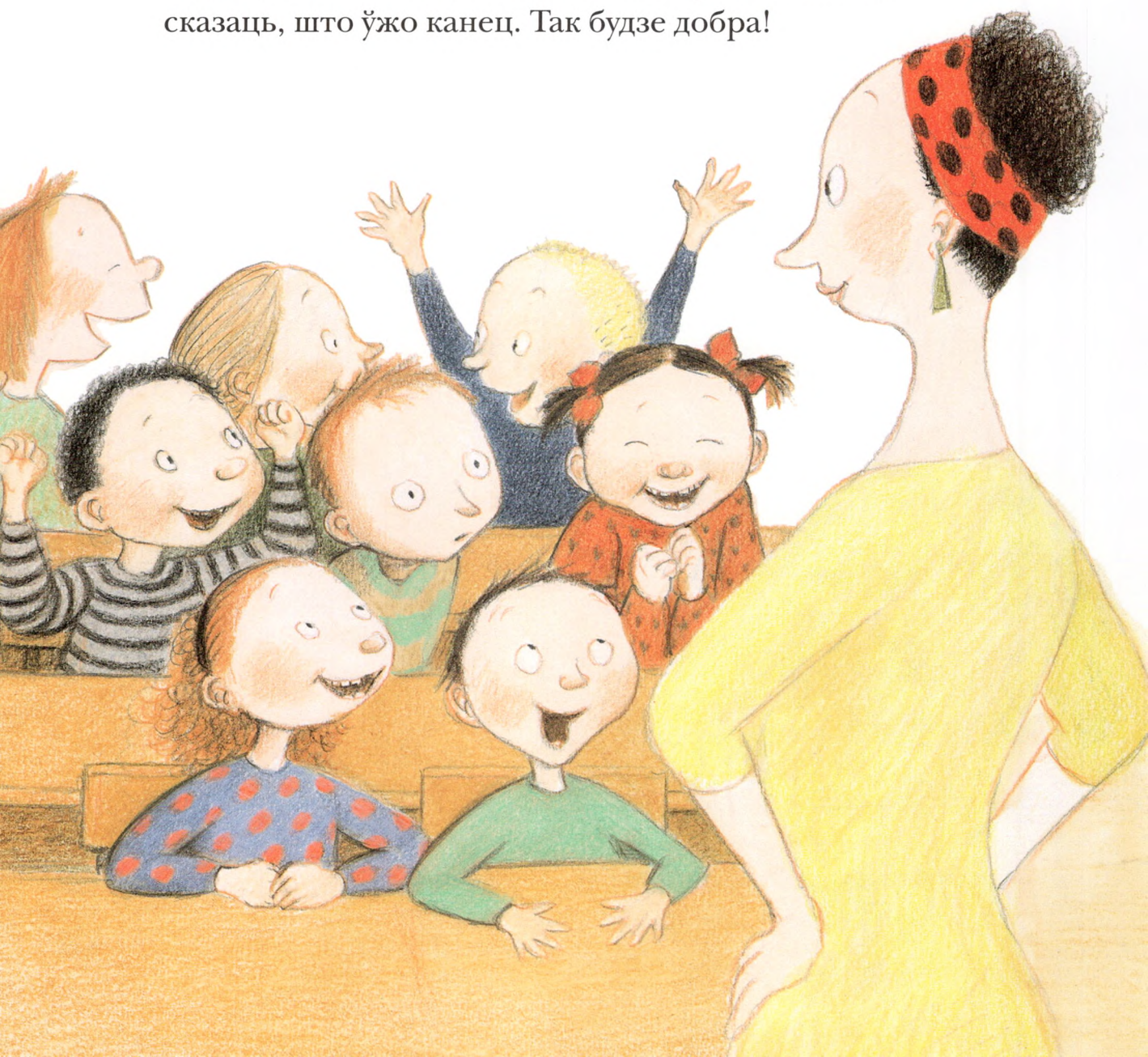
На “піп” я націскаў яму пальцам на живоцік, а калі я казаў “пук”, ён валіўся на падлогу ад смеху і крычаў:
– Яшчэ! Яшчэ!

Ён лічыў, што я спяваю лепш за ўсіх у свеце.

Але калі было штосьці ўрачыстае і грандыёзнае, то я спяваць не любіў. Мне было шэсць гадоў, і я хадзіў у школу. Набліжалася вясновае свята, і мы рыхтавалі спектакль. На сапраўднай сцэне і з сапраўднымі пражэктарамі. Я сказаў настаўніцы, што не хачу выступаць.

— Я прыдумала, — сказала яна мне. — Ты можаш сядзець побач са сцэнай, а потым проста выйсці і сказаць, што ўжо канец. Так будзе добра!

А пасля маіх заключных словаў будзе кава для бацькоў і торт для нас усіх. Але які ў мяне будзе касцюм? Адзінае, што засталася, — гэта касцюм крата.

Мы рыхтаваліся кожны дзень. Усе спявалі.
А ў канцы выступу я мусіў выйсці і сказаць:
“Мы песні праспявалі, ну а цяпер – канец!”
Але якраз у гэты момант мне стала так страшна...

Тады настаўніца сама
вывела мяне на сцэну.

— З гэтай важнай
часткай ты справішся
лепей за ўсіх, — сказала
яна.

Але я моцна ўчапіўся
за настаўніцу. Пражэктары
ўдарылі мне ў вочы
промнямі. Я маўчаў.
Доўга-доўга маўчаў.
А потым сказаў,
хутка-хутка і зусім ціха:

– Мы-песні-праспявалі-ну-а-цяпер-канец.

Пражэктары павольна патухлі. Я стаяў у цемры.
Настаўніца сказала:
— Заўтра ты будзеш стаяць на сцэне сам.
Будзеш гаварыць павольней і крышачку гучней.
Усё будзе вельмі добра, вось убачыш...

Увечары я не мог заснуць. Адзін на сцэне. Казаць ГУЧНА. Цэлая зала бацькоў. Усё было так жахліва! Мае далоні ўзмакрэлі ад поту. А што, калі я забуду словы? Будзе сапраўдная катастрофа!

Можа, я буду толькі запінацца ўвесь час? Можа, усе гэтыя бацькі пачнуць кідацца ў мяне тортам? Можа, школу зачыняць, і настаўніца застанецца без працы? І не зможа зарабляць грошы, і ёй давядзецца збіраць пустыя бутэлькі па сметніцах, каб потым іх здаць? А я – што будзе са мной?

Я кінуўся да ложка мамы і таты і лёг за мамай спінай.

Ці дазволіць мне потым мама спаць побач з ёй? Можа, яна зусім перастане мяне любіць? Я плакаў, пакуль не заснуў.

Мне снілася, што я стаю на сцэне, і тут прыходзіць монстр, загорнуты ў сваю брыдкую, пачварную коўдру. І праглынае мяне.

Зранку я не снедаў, бо не мог есці.

І піць таксама не мог, таму што вельмі дрыжалі рукі.

— Будзе здорава паглядзець сёння а трэцяй ваш выступ! — сказаў тата. — Мы зробім клубнічны торт і возьмем яго з сабой.

— Замаўчы, — сказаў я.

— Бабуля таксама прыйдзе, — сказала мама.

— Спявай, спявай! — сказаў брацік.

Мне скруціла живот.

— Замаўчы, — сказаў я.

Потым я пацягнуўся
ў школу. Я ішоў за тры крокі
ад таты, быццам
мяне чакала вязніца.
І мне балеў живот.

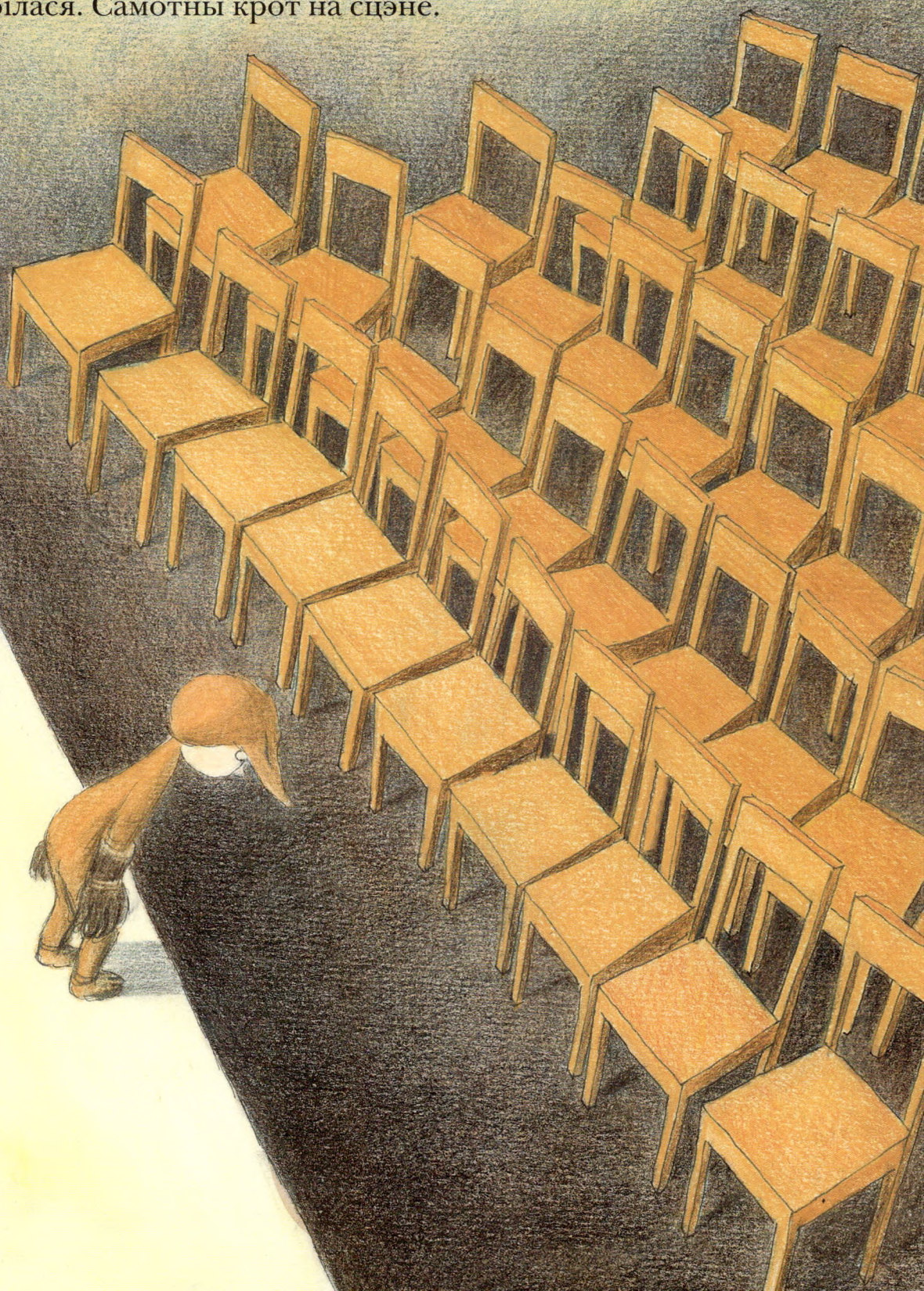

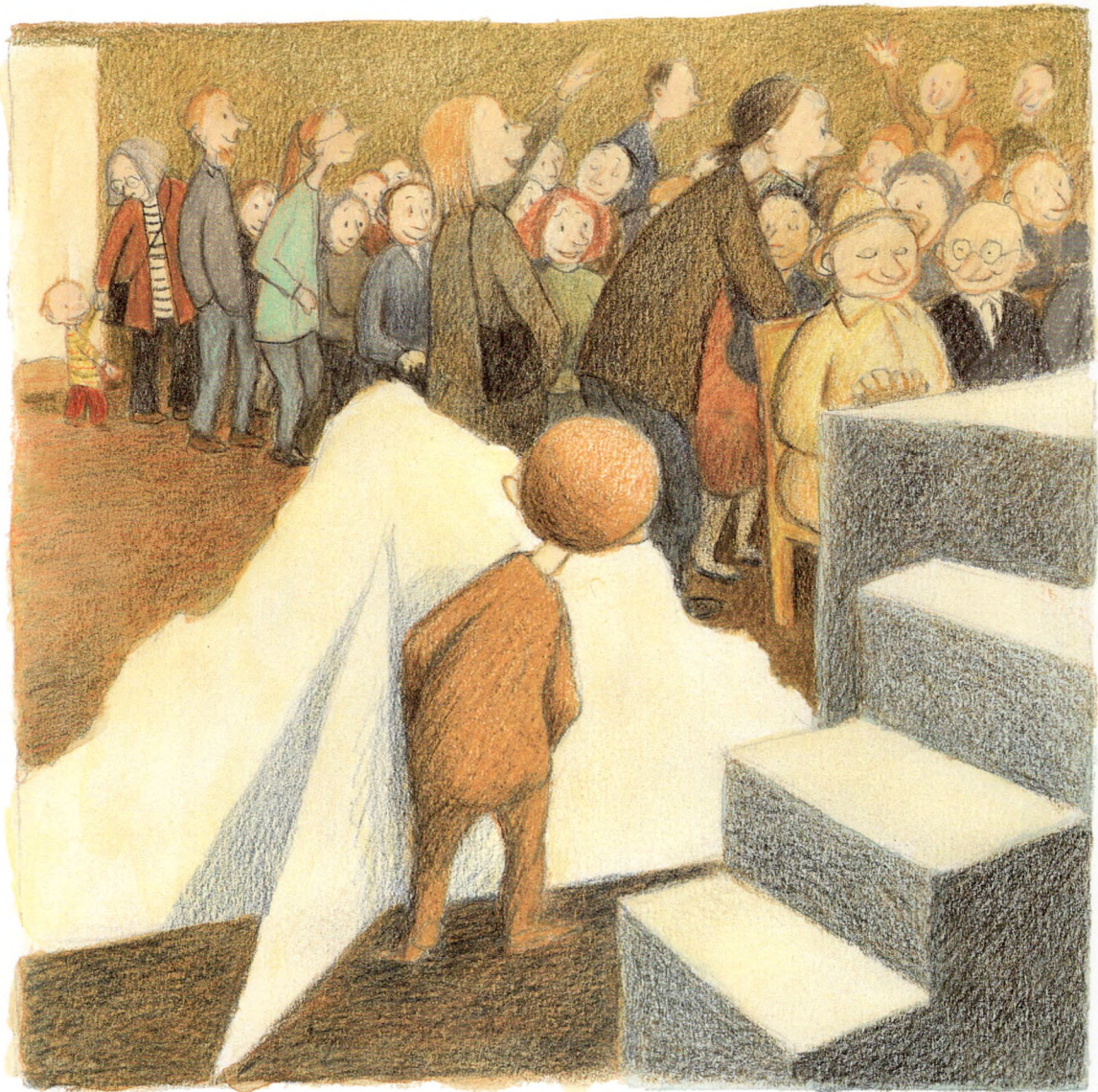

Мы ўпрыгожылі сцэну
дрэвамі, кветкамі і вялікім
вясёлым сонцам. На кардоне
мы намалявалі грудок зямлі,
які павінен быў стаяць каля сцэны і за
якім мусіў чакаць крот. Для бацькоў мы
паставілі ў зале пяцьдзясят два крэслы.
Яны здаваліся хвалямі ў шырокім моры.

Сёння сцэна была нашмат большай. Я стаяў на яе краі, быццам на абрыве над морам. Сэрца шалёна білася. Самотны крот на сцэне.

Вось і тры гадзіны. Я мусіў стаяць у адмысловым месцы каля сцэны за земляным грудком. Я граў крата, які слухае ўсе вясновыя песні і выходзіць з-пад зямлі ў самым канцы.

Бацькі занялі свае месцы. Зала была поўная. Крэслаў не хапіла. Ля самай сцэны стаялі бабуля, мама, тата і брацік. Усе смяяліся і шумелі.

Зазвінеў званок, і зрабілася зусім ціха. На сцэну выйшла настаўніца. Кліц-клац, кліц-клац, — цокалі яе туфлі.

— Вітаем вас! — сказала настаўніца павольна і гучна.

Заслона паднялася. За ёй стаялі ўсе мае аднакласнікі.
Па зале прайшоў гул. Забліскалі фотаўспышкі.

І вось яны пачалі спяваць. У іх добра атрымлівалася.
Яны спявалі прыгожа і гучна. У патрэбных месцах
прытупвалі або ўзмахвалі рукамі і ўсміхаліся.

А я быў толькі няшчасным сарамлівым кратом,
што хаваўся ў сваёй нары. Я мог толькі ціха
прамармытаць свае словы. Якія там у мяне яны?
Штосьці пра песні і пра канец?

І тут мне вельмі захацелася сікаць.

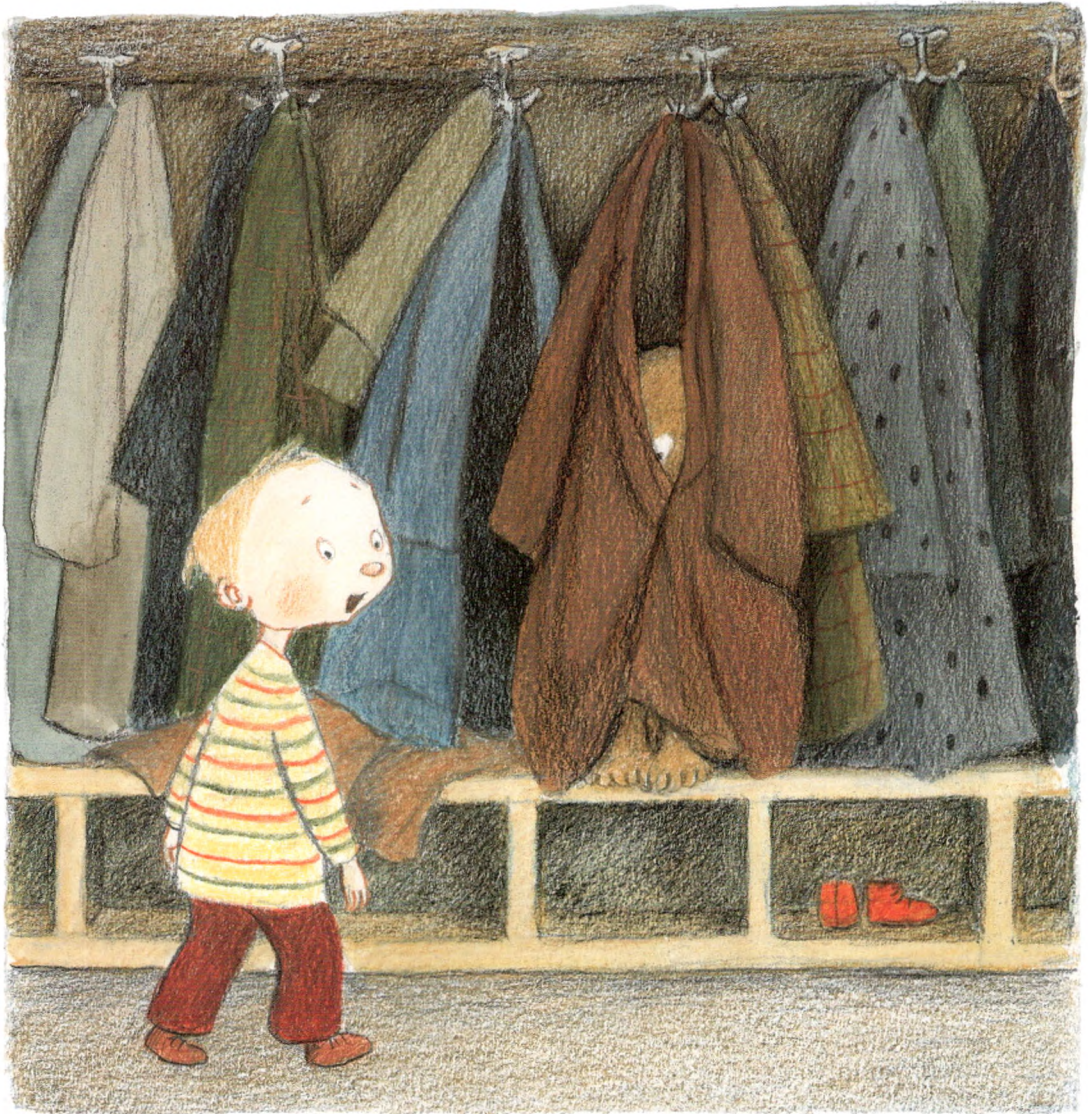
Я хутчэй кінуўся з залы, праціскаючыся
праз публіку, якая весела смялася.

Я прыбег у прыбіральню і паспеў аkurat у час расшпіліць маланку на штанах. Вяртацца ў залу мне ўжо не хацелася. Нізашто ў жыцці! Я схаваўся сярод бацькоўскіх куртак, што віселі ў гардэробе.

“Я назаўсёды застануся крaтoм і буду ад усіх хавацца”, — думаў я.

— Кро-оцік! — раптам паклікаў хтось. — Гэй, кро-оцік!
Гэта быў мой малодшы брацік, які прыйшоў мяне
шукаць. Я стаіўся за курткімі.

“Я ніколі, ніколі не падымуся на сцэну, я назаўсёды
застануся адзін у гэтай цемры”, — думаў я.

— Ну выйдзі, кроцік! — сказаў брацік. — Дзе ты,
вясёлы кроцік?

Я выглянуў. Ён засмяўся.

— Я бачу тваю мордачку, кроцік!

Ён сеў побач і ўзяў мяне за руку. І быць кратом адразу зрабілася не так самотна і скрушна. Я пачуў, што на сцэне ўжо спяваюць апошнюю вясновую песню.

Брацік сказаў, што я спяваю лепей за ўсіх.

— Лепш за ўсіх у свеце. Ну праспявай, калі ласка! — папрасіў ён.

Яшчэ ён сказаў, што хоча таксама стаяць разам са мной на сцэне. Побач са сваім вялікім старэйшым братам.

Я толькі буркнуў нешта ў адказ.

Я падумаў, што было б сумна хавацца сярод вопраткі, аж пакуль яны не з'ядуць апошні кавалак торта. Здавалася, я штосьці прапушчу, калі не адважуся.

Брацік пацягнуў мяне за лапу. Я злаваўся, што ніяк не рашуся. І яшчэ злаваўся, што ўсё прапушчу, таму што ніяк не рашуся...

— Які я злы, што не магу туды выйсці! — сказаў я.

— Ты найлепшы. Праспявай пра піп! — сказаў ён і са смехам націснуў мне пальчыкам на живот. — ПП. ПП. А цяпер ты мяне піпні!

Тады я падняўся. Ён узяў мяне за руку, і мы ўвайшлі ў залу.

Акурат тады, калі скончылася апошняя
вясновая песня, мы падняліся на сцэну – брацік
і стары сонны крот з вялізнымі лапамі. Было
зусім-зусім ціха. Я ссунуў мордачку на лоб і
агледзеў публіку. Чамусьці я быў зусім спакойны.
Быццам той вялізны монстр урэшце адпусціў
мяне. Потым я сказаў:

– Мы песні праспявалі, ну а цяпер – канец!

Нехта запляскаў, але тут я сказаў:
– Канец мы паказалі, ну а цяпер –
спяём! Я спяю адну вясёлую
песеньку для майго любімага
браціка. Гэтая песня яму
падабаецца больш за ўсё.
Тэкст і музыка – мае.

*Мой брацік – мілы маленькі цяльпук,
Цмок – і піп – і ПУК!!!*

— Яшчэ, яшчэ! — закрычаў мой брацік.

Я пачаў зноў спяваць нашую песеньку:

— *Мой брацік – мілы маленькі цяльпук.*

Стаяць на сцэне было так весела. Я вырашыў праспяваць яшчэ “Дзеда-Барадзеда”, потым раскажаць цікавы анекдот, а пасля станчыць “Танец-над-забітым-монстрам”.

Мяне перапоўніла захапленне.
Я мог спяваць і танчыць гадзінамі.
Цмок – і ніп – і ПУК!!!

Мой брацік паваліўся на падлогу ад смеху. Тады
пражэктары павольна патухлі, і з цемры пачуліся
свіст і воплескі публікі. А потым у зале ўключылі
звычайныя лампы.

Настаўніца падышла да мяне і сказала: “Я ведала, што ты зможаш прамовіць усё адным махам”. Бабуля сказала: “Я не зусім чула, пра што ты спяваў”. Мама абняла мяне і пахваліла, што я так павесяліў браціка. І сказала яшчэ, што я спяваў лепш за ўсіх у свеце.

Потым тата прынёс нам з брацікам па вялікім кавалку клубнічнага торта. І нам было смачна.

А мой брацік спяваў канцоўку маёй песенькі.
Яшчэ і яшчэ.

Нільсан, У.

Н 90 Найлепшы спявак у свеце / Ульф Нільсан; мастак Эва Эрыксан; пер. са швед. Алесі Башарымавай. – Мінск : Кнігазбор, 2014. – 40 с. : іл. – (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў “Кнігарня пісьменніка”. Падсерыя “Каляровы ровар”; вып. 3).

ISBN 978-985-7089-40-6

Ульф Нільсан і Эва Эрыксан разам зрабілі цэлы шэраг дзіцячых кніжак з малюнкамі, якія ўжо сталі ў Швецыі класікай. Ульф Нільсан напісаў больш за 100 казак і кніг для дзяцей і падлеткаў, а Эва Эрыксан ілюстравала як свае кнігі для дзетак, так і творы многіх іншых вядомых шведскіх дзіцячых пісьменнікаў.

УДК 821.113.6-93

ББК 84(4 Шве)-44

Літаратурна-мастацкае выданне

Нільсан Ульф

НАЙЛЕПШЫ СПЯВАК У СВЕЦЕ

Пераклад са шведскай

Рэдактар Барыс Пятровіч

Адказны за выпуск Генадзь Вінярскі

Тэхнічны рэдактар Алег Глекаў

Карэктар Алена Спрытніч

Падпісана да друку 28.02.2014. Фармат 84×108¹/₁₆.

Друк афсетны. Папера крэйдавая.

Ул.-выд. арк. 2,34. Ум. друк. арк. 4,20.

Наклад 1000 экз. Замова 168.

ПУП «Кнігазбор».

Ліцэнзія № 02330/0003924 ад 08.04.2011.

Вул. Я. Лучыны, 38-93, 220112, Мінск.

Тэл./факс (017) 207-62-33,

тэл. (029) 772-19-14, 682-83-86.

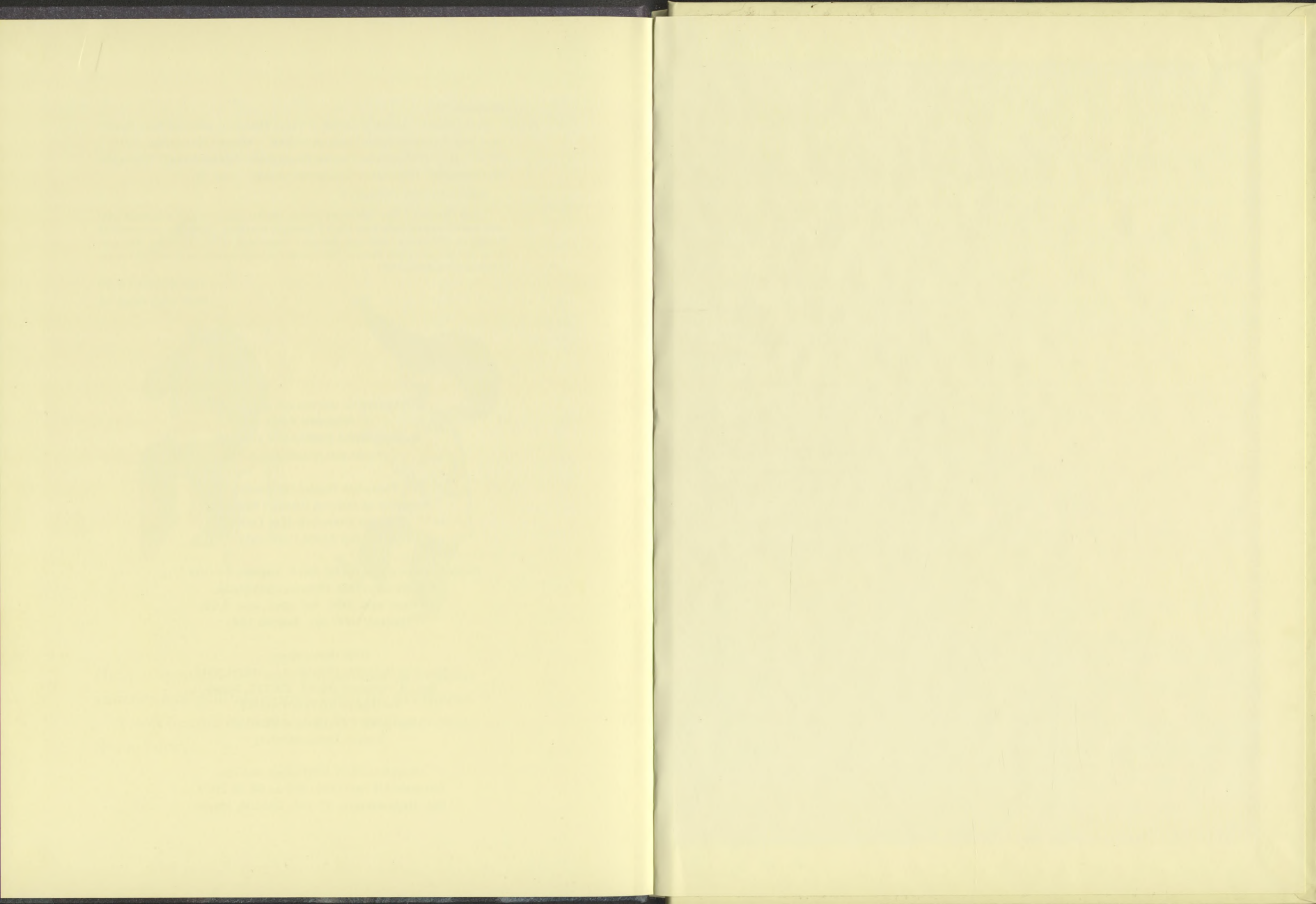
E-mail: bkniha@tut.by

Надрукавана ў ПУП «Джи энд Ди».

Ліцэнзія ЛП № 02330/362 ад 06.05.2013.

Вул. Бурдзейнага, 37-191, 220136, Мінск.

Ульф Нільсан і Эва Эрыксан разам зрабілі цэлы шэраг
дзіцячых кніжак з малюнкамі,
якія ўжо сталі ў Швецыі класікай.
Ульф Нільсан напісаў больш за 100 казак
і кніг для дзяцей і падлеткаў,
а Эва Эрыксан ілюстравала як свае кнігі для дзетак,
так і творы многіх іншых вядомых
шведскіх дзіцячых пісьменнікаў.

ISBN 978-985-7089-40-6

9 789857 089406

УВАЖАЮЩИМ ОБРАЗОМ ПОСЛАТЬ ПОСЛАНИЕ